

Øjensygdomme

Conjunktivitis

Diagnostiske kriterier:	Inflammation i øjets bindehinde.
Incidens/prævalens	Conjunktivitis er en hyppig, men forbigående tilstand eller sygdom. Ved en tilfældig stikprøve af danske arbejdstagere på 8.000 i 1989-1990 oplyste 10 % at have daglige øjengener og 23 % blandt mænd og 28 % blandt kvinder havde haft øjengener inden for de sidste 3 måneder (3). En amerikansk undersøgelse af anerkendte øjenskader fandt en årlig incidens for kronisk conjunktivitis på 17,9 pr. 100000 arbejdere (4)
Arbejdsrelateret ætiologi	<p>Risikofaktorer i arbejdsmiljøet omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kemiske, luftbårne irriteranter</i>, som estere, aldehyder (fx formaldehyd), alkoholer, visse organiske opløsningsmidler, aminer som triethanolamin, toluendiisocyanat og mange flere. Virkningen er dosisafhængig og de fleste kemiske forbindelser kan forårsage irritation i conjunktiva, såfremt dosis er tilstrækkelig høj.(2) - <i>Støvpartikler</i>, som ved nedslag på conjunktiva kan give irritation og fremmedlegeme-fornemmelse. - <i>Lav luftfugtighed</i> kan give udtørring af slimhinderne - <i>Allergener</i>, som efter sensibilisering kan fremkalde akutte type-1 allergiske conjunctivit-symptomer ofte med samtidige rhinitsymptomer. <p>Virale eller andre mikroorganisme relaterede conjunctivit kan være erhvervsbetingede, specielt hos, læger og tandlæger andre i tæt kontakt med patienter, der udskiller sekreter. (2)</p> <p>Risiko erhver iflg. Amerikansk undersøgelse er landbrug, konstruktions- og fremstillingsvirksomheder (4). Personer i levnedsmiddelbranchen kan være særligt udsat for allergisk conjunctivitis, specielt personer med atopisk dermatit (3,4). Alvorligere conjunctival påvirkning skyldtes ætsninger fra kemikalier. (3)</p> <p>Uspecifikke indeklima faktorer kan give anledning til provokation af øjensymptomer lignende conjunctivitis. Der er sjældent tydelige objektive tegn på en conjunctivit (5)</p>
Anden ætiologi	Virale, bakteriel eller clamydial oprindelse samt allergisk conjunctivitis som følge af udsættelse for ikke-erhvervsrelaterede allergener, så som hund, kat og husstøvmide, samt pollen i udeluften. Tobaksrøgspartikler ved passiv rygning.
Individuel sårbarhed	Atopi disponerer for allergisk conjunctivitis. Kontaktlinser, øjenmakeup, medikamina og tårekirtelanomali kan medvirke til conjunctivitis

Udredning og rådgivning

Eksponeringsart og omfang	Der indhentes oplysninger om eksposeringens karakter, varighed, og intensitet, herunder oplysninger om synlig aerosoldannelse. Der indhentes data i form af leverandør-datablade og evt. henvendelse til virksomhed og leverandør for at få oplyst så vidt muligt specificerede oplysninger om de kemiske stoffer, som eksposeringen omfatter. Når eksposeringens karakter og intensitet er kendt, vil oplysninger om kemiske stoffers irriterende virkninger på hud og slimhinder kunne findes i de toksikologiske databaser som afdelingen sædvanligvis bruger til kemiske og toksikologiske udredninger.
---------------------------	---

Helbred Når patienter bliver henvist til en arbejdsmedicinsk afdeling drejer det sig hyppigst om tilbagevendende problemer eller kroniske øjensymptomer. Dvs årsager pga. allergisk genese eller non immunologiske irritation. Fundene er

- Conjunktival injektion - rødme
- Mucoïd sekretion
- Lysfølsomhed
- Evt. conjunktivalt ødem, i udtalte tilfælde som chemosis
- Hyperplasi af de lymfoide kimcentre (follikler eller papiller), særligt på indersiden af nedre øjenlåg
- Der kan ses let eksem i øjenomgivelserne [link](#) til billeder

Symptomerne er

- Kraftig kløe
- Røde øjne
- Tåreflod, evt. med dannelse af slimtråde
- Lysfølsomhed
- Eventuelt andre allergiske symptomer tydende på høsnu, og astma

Sygdommen er oftest dobbeltsidig. Man skal altid tænke på infektiøs genese, evt. keratit. Oftalmologisk undersøgelse kan være nødvendig af differential diagnostiske grunde, såfremt der er mistanke om sygdom i cornea, linse, indre øje. Der skal ved mistanke om allergisk/irritativ genese laves en eksponeringsudredning

Anamnesen er afgørende for at fastslå sammenhængen mellem erhvervmæssig eksponering og conjunctivitis, idet oplysninger om specificitet (symptomer udløses med kort latens ved bestemt eksponering) og biologisk plausibilitet (stoffets fysiske/kemiske egenskaber og erfaring tilsiger en mulig sammenhæng) er vigtig. Ved vurdering af plausibilitet af årsagssammenhæng må stor variation i individuel sårbarhed tages med i betragtning. Ved samtidig forekomst af rhinitis foretages en allergologisk udredning.

Diagnosekoder
r H10.1 Conjunctivitis allergica acuta
H10.2 Anden akut conjunctivitis
H10.4 Conjunctivitis chronica
H10.9 Conjunctivitis uden specification

Prognose og prognostiske faktorer Sygdommen forventes at forsvinde helt, såfremt den sygdomsfremkaldende eksponering elimineres

Rådgivning Forebyggelsen følger det generelle princip (kilden, substitution, indkapsling, udsugning, personlige værnemidler). Personlige værnemidler i form af tætsluttende brille, vil være effektiv.

Administrative forhold

Anerkendelses kriterier Conjunctivitis allergica er på Erhvervssygdomsfortegnelsen.

<p>Astma (allergisk og ikke-allergisk) og rhinitis/conjunctivitis allergica, forårsaget på arbejdspladsen, ved indånding af støv eller dampe fra:</p> <ul style="list-style-type: none">a) planter eller planteprodukter,b) dyr eller dyriske produkter,c) enzymer, farvestoffer, persulfatsalte, kunstharpiks, medikamenter og forstadier til disse, pesticider, akrylater, kloramin, kloramin-T, kvaternære ammonium forbindelser, formaldehyd, glutaraldehyd og platinsalted) isocyanater, visse anhydrider og epoxyresiner.	<p>Det er en forudsætning for anerkendelse, at det sandsynliggøres, at den arbejdsmæssige påvirkning er årsag til sygdommen. Udløsning af symptomer hos en astmatiker efter udsættelse for uspecifikke luftvejsirritanter er ikke omfattet af punktet, medmindre sygdommen varigt forværres.</p>
--	--

Dokumentation

- Referencer:
1. [Lægehåndbogen](#)
 2. Erhvervsrelaterede øjenskader hos tandlæger En oversigt Ib Sewerin TANDLÆGEBLADET 2007 · 111 · NR. 3
 3. Work-Related Eye Injuries and Illnesses. American Family Physician . 4/1/2007, Vol. 75 Issue 7, p1017-1022. 6p.
 4. Islam, Syed S. ; Doyle, Edward J. ; Velilla, Angela ; Martin, Christopher J. ; Ducatman, Alan M. Epidemiology of Compensable Work-Related Ocular Injuries and Illnesses: : Incidence and Risk Factors Journal of Occupational and Environmental Medicine: June 2000 - Volume 42 - Issue 6 - p 575-581
 5. Wolkoff P, Skov P, Franck C, Petersen LN. Eye irritation and environmental factors in the office environment--hypotheses, causes and aphysiological model. *Scand J Work Environ Health* 2003;29:411-430.
 6. [Erhvervssygdomslisten](#).

Forfatter: Ole Carstensen, overlæge Arbejdsmedicin Gødstrup

Review: Jakob Bønløkke, cheflæge, Arbejds- og miljømedicin Ålborg

Redaktør Jesper Rasmussen

Dato: 30/8 2023

Revideres: 30/8 2026